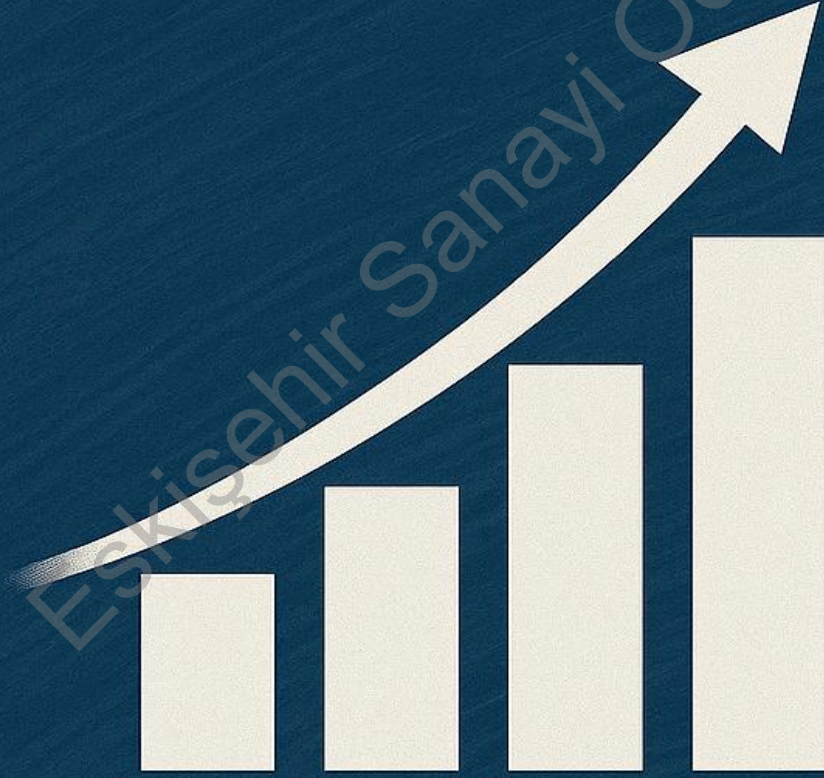

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI EKONOMİK BEKLENTİ ANKETİ 2026

ESKİŞEHİR
SANAYİ
ODASI

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI EKONOMİK BEKLENTİ ANKETİ 2026 DEĞERLENDİRME RAPORU

1. Giriş: Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Raporun öznesi olan **Eskişehir sanayisi**, yaşanan ekonomik zorluklara rağmen şehrimizin üretim gücünü ayakta tutan **en büyük yapı taşı** pozisyonundadır. Bugün Eskişehir GSYİH'sinin %44'ünü tek başına oluşturan sanayimiz, şehirde yaşayan **her üç aileden birine** iş ve aş imkânı sunarak toplumsal refahın en güçlü destekçisi haline gelmiştir. 9 milyar dolarlık ciroya, 4,5 milyar dolarlık ihracata ve 100.000'e yakın istihdama ulaşan bu büyük **ekosistem**; tüm olumsuzluklara rağmen **üretmeye, ihracata, yatırıma ve istihdam yaratmaya** devam etmektedir. Bu vesileyle, Eskişehir'in geleceğine umutla katkı sunan **tüm sanayicilerimize ve emek veren çalışanlarımıza** içten teşekkürlerimizi sunarız.

Aşağıdaki bölümlerde detaylı şekilde açıklanmış olduğu üzere, raporun sonuçları, 2026 yılının belirsizliklerine rağmen Eskişehir sanayisinin yine üreterek ayakta durma arzusunda olduğunu göstermektedir. Sanayicilerimiz; **yüksek maliyetlere, finansman zorluklarına ve küresel risklere rağmen** üretimi, ihracatı ve istihdamı sürdürme kararlılığını korumaktadır. 2026, **temkinli ama içinde umut barındıran bir yıl** olacaktır. Çünkü Eskişehir sanayisini ayakta tutan en büyük güç; her şartta **çözüm üreten, fedakârca çalışan, risk almaktan çekinmeyen** sanayicilerimizin cesareti ve azmidir. Eskişehir, böylesine güçlü bir üretim ruhuna sahip olduğu sürece **geleceğe dair umut** hiç eksilmeyecektir.

Bu çalışma, Eskişehir Sanayi Odası üyesi firmaların 2026 yılına ilişkin **ekonomik beklentilerini, algıladıkları risk alanlarını ve yatırım eğilimlerini** ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Kamuoyu ile paylaşılan bu rapor, "**ESO Ekonomik Beklenti Anketi 2026**" sonuçlarının teknik ve ekonomik bir yaklaşımla değerlendirilmesini içermektedir. Tamamı Eskişehir Sanayi Odası üyesi **267 firma temsilcisinin** katılım sağladığı bu anket; Türkiye ekonomisinin çözmesi gereken temel sorunlar, firmaların kendi bünyelerinde öngördüğü riskler, yatırım kararları, kârlılık ve enflasyon beklentileri ile Eskişehir'in öncelikli sorun alanlarına ilişkin sorulardan oluşmaktadır.

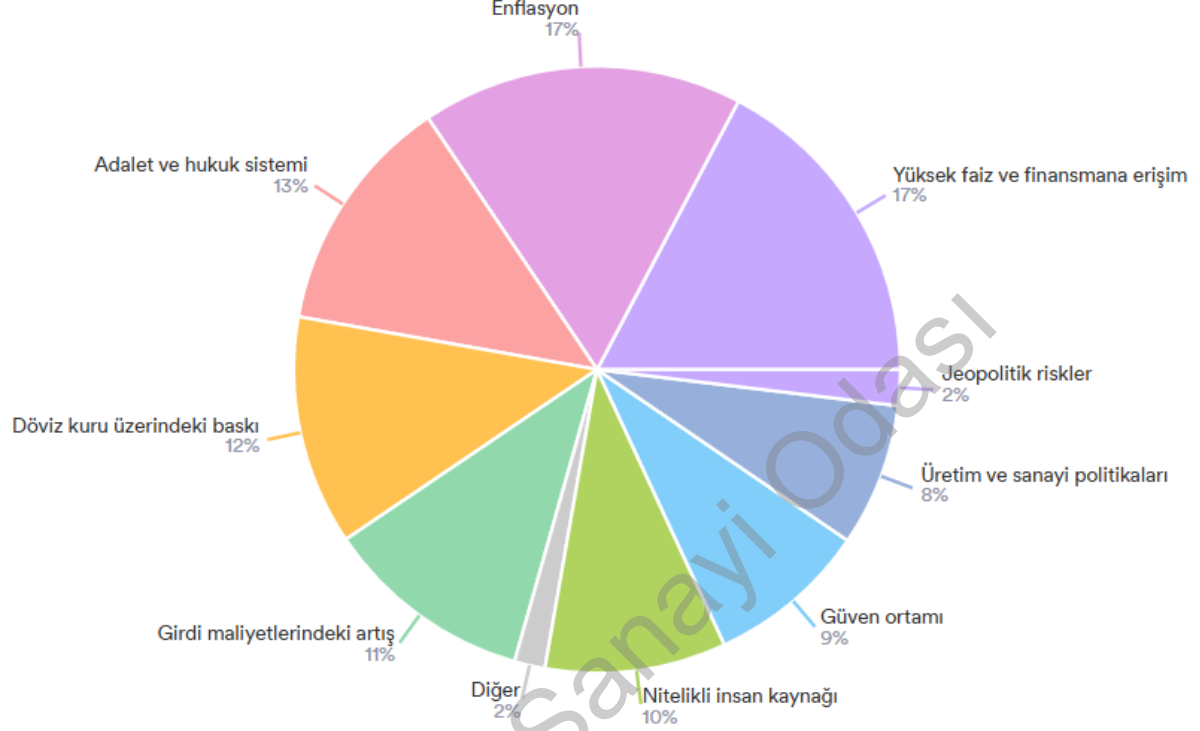
Rapor; **teknik, ekonomik ve mümkün olduğunca bilimsel bir bakış açısıyla** verilere yorum getirmeyi amaçlamıştır. Bulgular, temel istatistiki yöntemler kullanılarak, **yön gösterici nitelikte betimleyici analizler** şeklinde ele alınmıştır. Bu çerçevede her soru tek tek değerlendirilmiş, ardından sonuç bölümünde cevaplar bütüncül bir perspektifle bir araya getirilmiştir.

Rapor hem **politika yapıcılar hem de oda üyeleri** için 2026 yılına girerken önemli bir "**erken uyarı ve nabız ölçümü**" niteliği taşımaktadır. Hazırlanmış olan bu rapor, başta Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) olmak üzere tüm ilgili kurum, paydaşlar ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

2. Soru Bazlı Analizler

2.1. Türkiye Ekonomisinde Çözülmesi Gereken Sorun Alanları

Soru: Şirketiniz açısından 2026 yılına dair, Türkiye ekonomisinde çözülmesi gereken önemli sorun alanları nelerdir?

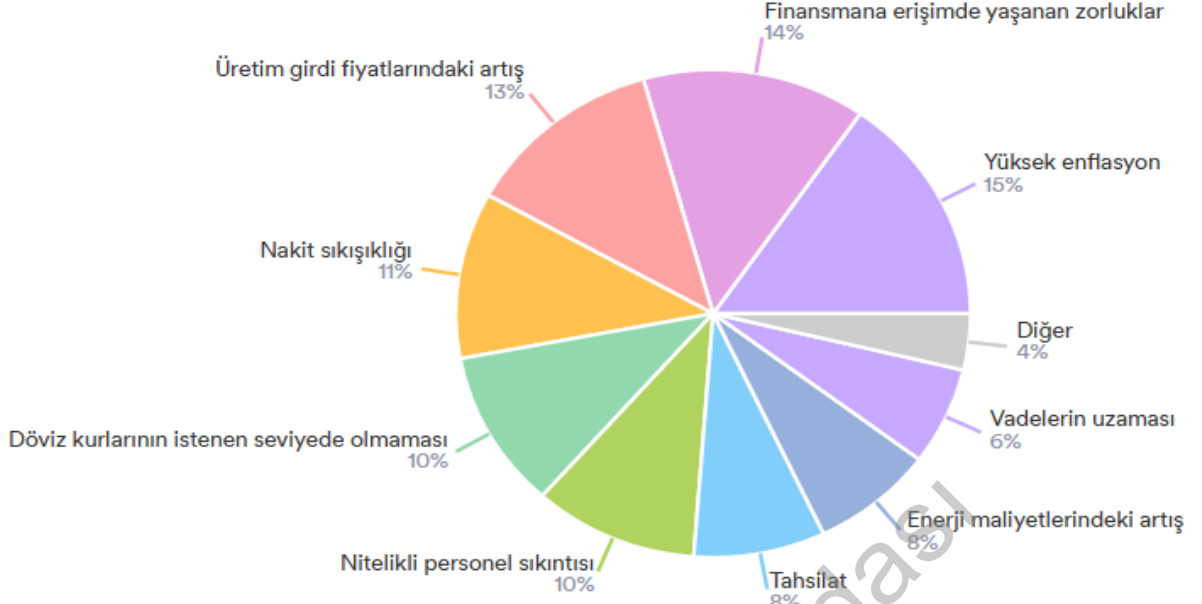
Cevaplar ve Analiz: Türkiye ekonomisi açısından 2026 yılı için en önemli sorunlar arasında **yüksek faiz ve finansman maliyetleri ile enflasyonun** ilk sırayı paylaştığı görülmektedir (her biri %17). Bunun ardından **adalet ve hukuk sistemi, kur üzerindeki baskı ve girdi maliyetlerindeki artış** öne çıkmaktadır.

Bu dağılım, reel sektörün makroekonomik istikrarsızlığın üç temel ayağı olan **fiyat istikrarı (enflasyon), finansal istikrar (faiz/finansmana erişim) ve hukuki öngörülebilirlik** konularında ciddi kaygılar taşıdığını göstermektedir. Kur üzerindeki baskı ve girdi maliyetleri, özellikle ithal girdi kullanımının yaygın olduğu sanayide **maliyet enflasyonu – kur baskısı – fiyatlama davranışı** döngüsünün firmaları zorladığına işaret etmektedir.

2.2. Firmalar Açısından 2026 Yılı Başlıca Sorun Alanları

Soru: Şirketiniz açısından 2026 yılında sizleri bekleyen başlıca sorun alanları nelerdir?

Cevaplar ve Analiz: Firmalar, kendi ölçeklerinde 2026 yılı için öncelikli olarak **yüksek enflasyonu (%15)** birinci sorun olarak belirtmektedir. Bunu **finansmana erişimde yaşanan zorluklar (%14)** ve **üretim girdi fiyatlarındaki artış (%13)** takip etmektedir. **Nakit sıkışıklığı (%11)** ve **döviz kurlarının istenen seviyede olmaması (%10)** ise firmaların likidite yönetiminde zorlanacağını göstermektedir. Nitelikli personel sıkıntısı (**yüzde 10**) her zaman olduğu gibi yine en yüksek oranda listede yer alan sorun başlıklarından biri olarak öne çıkmaktadır.

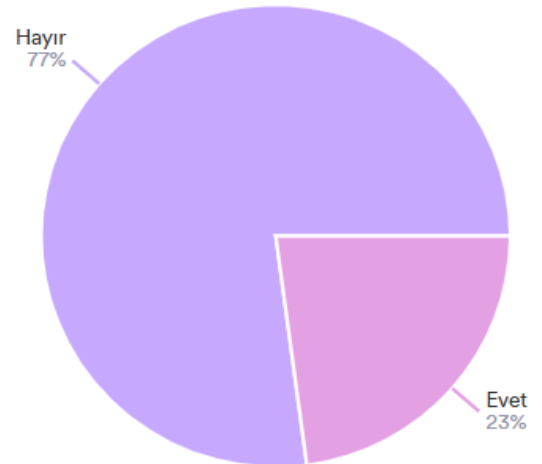
Bu sonuçlar, makro düzeyde ifade edilen sorunların mikro düzeyde **nakit akış yönetimi, işletme sermayesi ihtiyacı ve kârlılık baskısı** şeklinde yansıdığını ortaya koymaktadır. Enflasyon hem maliyetleri yükseltmekte hem de fiyatlama davranışlarını bozmakta; finansman zorluğu ise firmaların bu şoklara uyum kapasitesini sınırlamaktadır.

2.3. Firmaların 2026 Yılında Yatırım Planları

Soru: 2026 yılında yatırım yapmayı planlıyor musunuz?

Cevaplar ve Analiz: “2026 yılında yatırım yapmayı planlıyor musunuz?” sorusuna verilen cevaplarda, firmaların **%77’si ‘hayır’, sadece %23’ü ise ‘evet’** demektedir. Bu oldukça düşük yatırım iştahı, üç açıdan önemlidir:

- Belirsizlik ve risk algısının yüksekliği:** Firmalar, öngörülebilir bir ortam oluşmadan uzun vadeli karar almak istememektedir.
- Finansman koşullarının ağırlığı:** Yüksek faiz ve daralan kredi imkânları yatırım kararını ertelemeye yol açmaktadır.
- “Mevcudu koruma” refleksi:** Yatırım yerine eldeki kapasiteyi ayakta tutmaya ve bilançoyu korumaya odaklanma eğilimi güçlenmektedir.

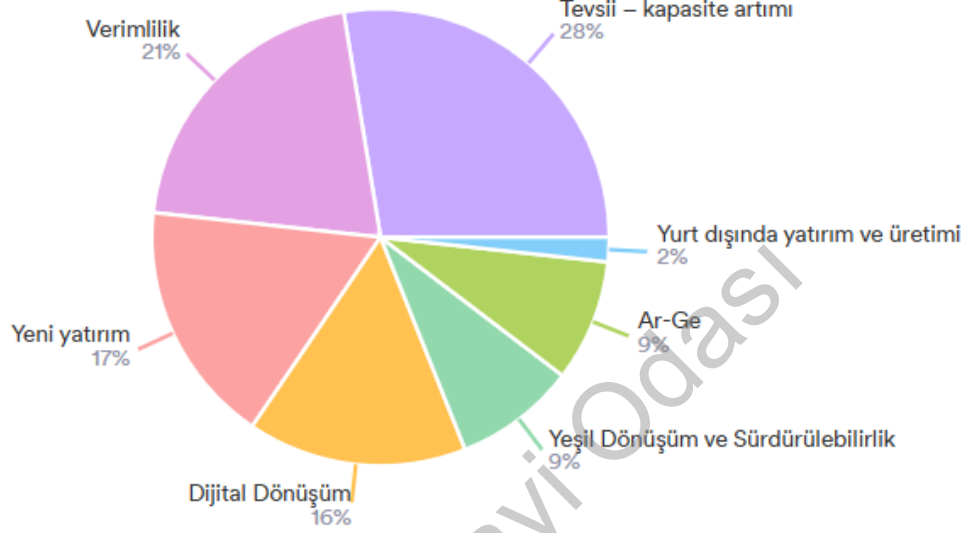

Bu tablo, **büyüme kompozisyonunun yatırım odaklı olmaktan uzaklaştığını** ve kapasite artırıcı yatırımların sınırlı kalma riski taşıdığını göstermektedir.

2.4. Yatırım Yapacak Firmaların Tercih Ettiği Alanlar

Soru: 2026 yılı için yatırım planınız varsa, öncelikli olarak hangi alanda yatırım yapmayı hedefliyorsunuz?

Cevaplar ve Analiz: Yatırım yapmayı planlayan firmalar arasında öncelikli alanlar şu şekildedir:

- **Tevsii – kapasite artırımı: %28**
- **Verimlilik artırıcı yatırımlar: %21**
- **Yeni yatırımlar: %17**
- **Dijital dönüşüm: %16**
- **Yeşil dönüşüm ve sürdürülebilirlik: %9**
- **Ar-Ge: %9**
- **Yurt dışında yatırım: %2**

Bu dağılım, yatırım yapacak sınırlı sayıdaki firmanın bile **önce mevcut tesisleri güçlendirme ve verimliliği artırma** yönünde hareket ettiğini göstermektedir. Dijital ve yeşil dönüşüm ile Ar-Ge yatırımlarının toplamının kayda değer bir pay tutması, **orta-uzun vadede rekabet gücünü korumaya dönük stratejik bir bilinç** olduğunu gösterse de genel yatırım iştahının düşüklüğü bu potansiyelin ölçeğini sınırlamaktadır.

2.5. Yatırım Planı Olmamasının Başlıca Nedenleri

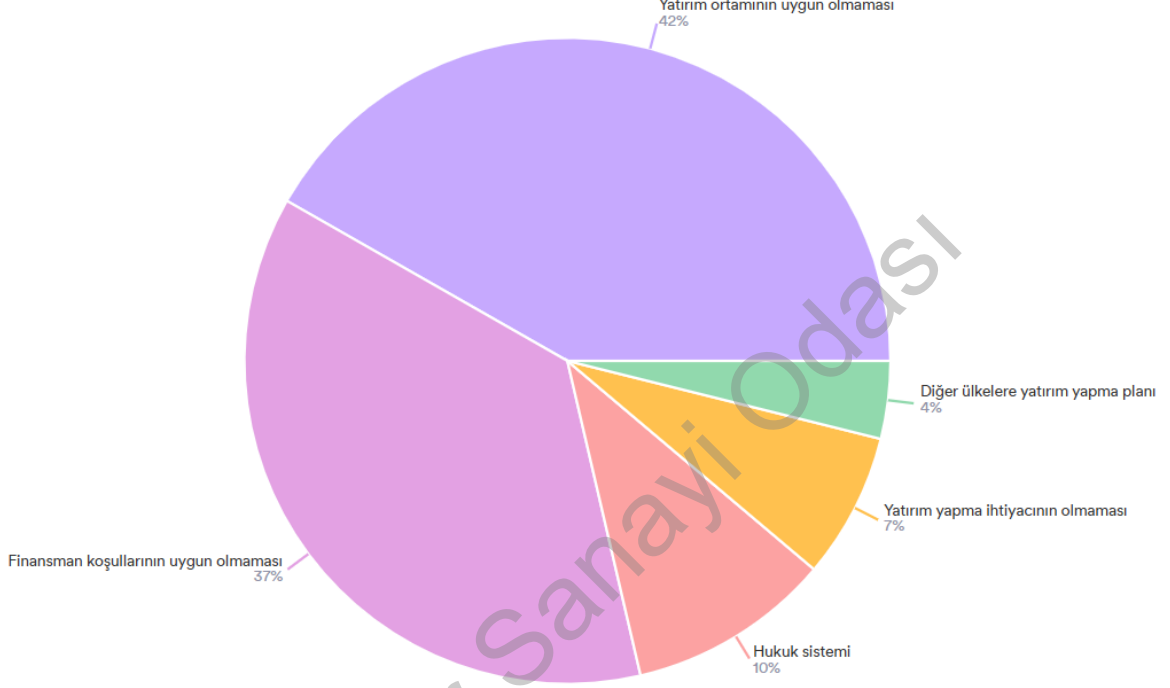
Soru: Yatırım planınız yoksa, bunun başlıca nedeni nedir?

Cevaplar ve Analiz: Yatırım planı olmayan firmaların verdiği cevaplar şu şekilde öne çıkmaktadır:

- **Yatırım ortamının uygun olmaması: %42**
- **Finansman koşullarının uygun olmaması: %37**
- **Hukuk sistemi: %10**
- **Yatırım yapma ihtiyacının olmaması: %7**
- **Diğer ülkelere yatırım planı: %4**

Burada iki belirleyici unsur bulunmaktadır:

1. **Makro yatırım ortamı:** Belirsizlik, öngörülemez kur/enflasyon ve hukuk sistemine ilişkin yapısal reform beklentileri, “yatırım ortamının uygun olmadığı” algısını beslemektedir.
2. **Finansal kısıtlar:** Sermaye maliyetinin yüksekliği ve krediye erişim güçlüğü, fizibilitesi olan projelerin bile ertelenmesine yol açmaktadır.

Bu sonuçlar, yatırımı artırmak için **sadece teşvik değil, aynı zamanda hukuki güvence ve finansal istikrar** gerektiğini ortaya koymaktadır.

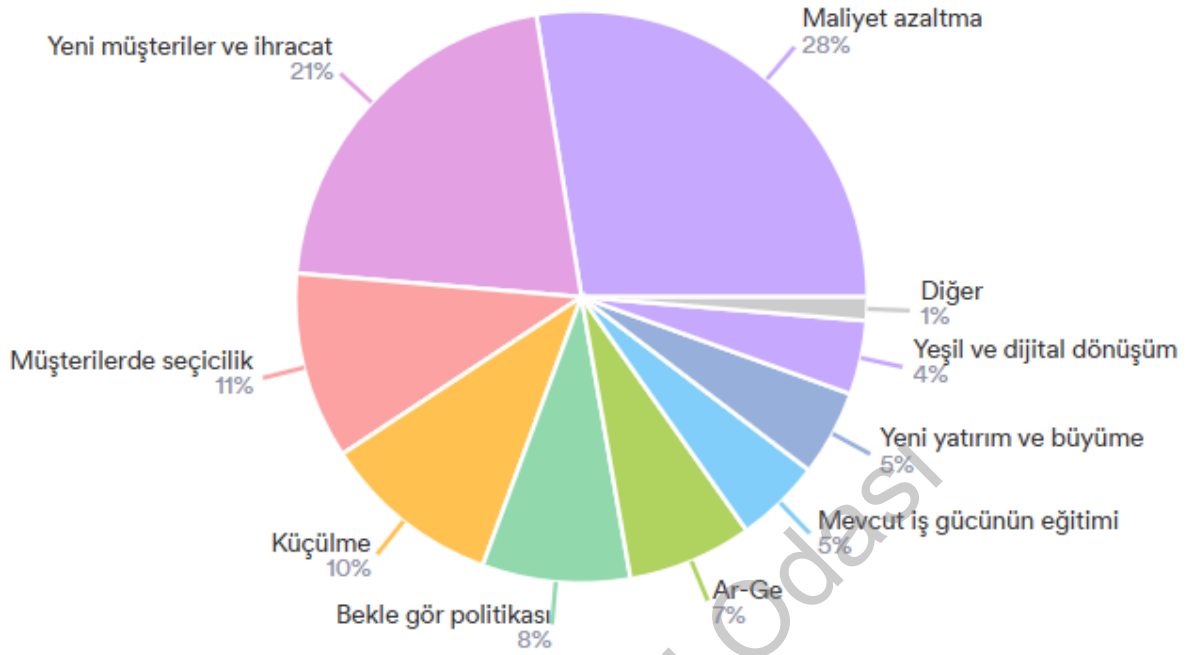
2.6. 2026 İçin Firma Kârlılığını Artırmaya Yönelik Önlemler

Soru: 2026 yılı için firma kârlılığınızı artırmaya yönelik ne gibi önlemler alıyorsunuz?

Cevaplar ve Analiz: Firmalar, kârlılıklarını artırmak için ağırlıklı olarak:

- **Maliyet azaltma (%28)**
- **Yeni müşteriler bulma ve ihracatı artırma (%21)**
- **Müşterilerde seçicilik (%11)**
- **Küçülme (%10)**
- **Bekle-gör politikası (%8)**
- **Ar-Ge (%7)**
- **Mevcut işgücünün eğitimi (%5)**
- **Yeni yatırım ve büyüme (%5)**
- **Yeşil ve dijital dönüşüm (%1)**
- **Diğer (%1)**

gibi stratejilere yönelmektedir.

Özellikle **maliyet azaltma ve küçülme** odaklı önlemler, firmaların kârlılığı artırmayı daha çok **savunmacı operasyonel ayarlamalar** üzerinden kurguladığını gösterirken; yeni müşteri ve ihracata yönelme ise **pazar çeşitlendirme ve dış talebi kullanma** eğilimine işaret etmektedir. “Bekle-gör” yaklaşımı ise belirsizlik ortamında **opsiyonel bekleme** stratejisinin güçlendiğini göstermektedir.

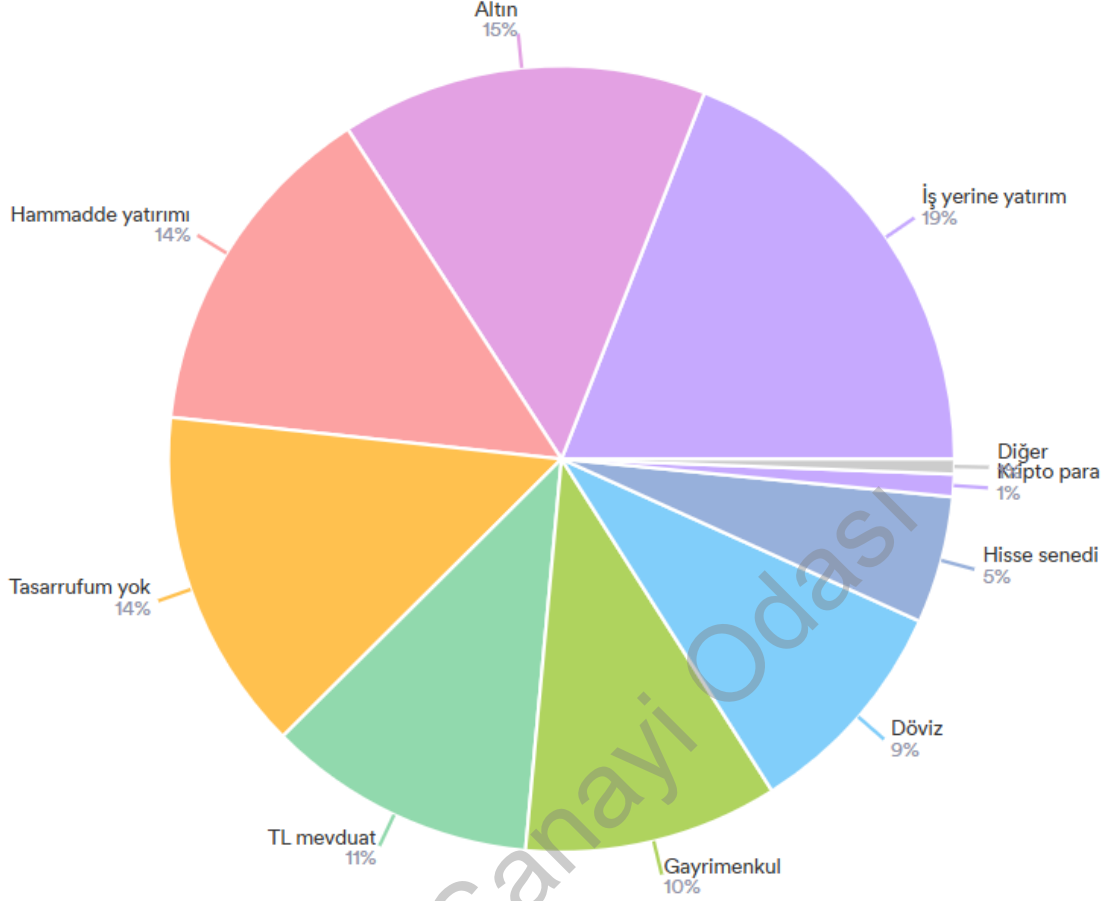
2.7. Kişisel Tasarruf Tercihleri

Soru: Kişisel tasarruflarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Cevaplar ve Analiz: Katılımcıların kişisel tasarruf tercihlerinde öne çıkan başlıklar:

- **İş yerine yatırım:** %19
- **Altın:** %15
- **Hammadde yatırımı:** %14
- **Tasarrufum yok:** %14
- **TL mevduat:** %11
- **Gayrimenkul:** %10
- **Döviz:** %9
- **Hisse senedi:** %5
- **Kripto para:** %1
- **Diğer:** %1

Bu dağılım, yüksek enflasyon ve belirsizlik ortamında bireylerin değer koruma odaklı tercihlere yöneldiğini göstermektedir. Reel varlıklar (altın, hammadde, gayrimenkul) ve iş yerine yatırım öne çıkarken, tasarruf yapamayanların oranı gelirlerin eridiğine işaret etmektedir. Güven ihtiyacı, seçimleri belirlemektedir.

Bu yapı, üç önemli sonucu göstermektedir:

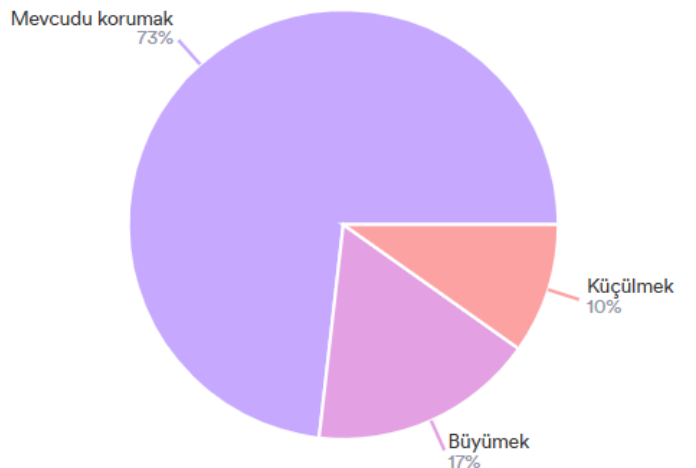
- Finansal sistem yerine reel varlıklara yönelim:** Altın, gayrimenkul ve hammadde gibi enflasyona karşı korunaklı olduğu düşünülen varlıklar tercih edilmektedir.
- İş yerine yatırım:** Girişimcilerin kişisel tasarruflarını firma sermayesine aktarması, **öz sermaye desteği** açısından olumlu, ancak kişisel risk yoğunlaşması açısından kırılgandır.
- Tasarrufu olmayanlar:** Enflasyonist ortamda hane halkı ve girişimci tasarrufunun eridiğine, gelirlerin tasarruf yapmaya izin vermediğine işaret etmektedir.

2.8. Firmaların 2026 Yılında Beklentisi: Büyüme mi, Mevcudu Koruma mı?

Soru: 2026 yılında firmanız için beklentiniz nedir?

Cevaplar ve Analiz: “2026 yılında firmanız için beklentiniz nedir?” sorusuna verilen cevaplar:

- **Mevcudu korumak:** %73
- **Büyümek:** %17
- **Küçülmek:** %10

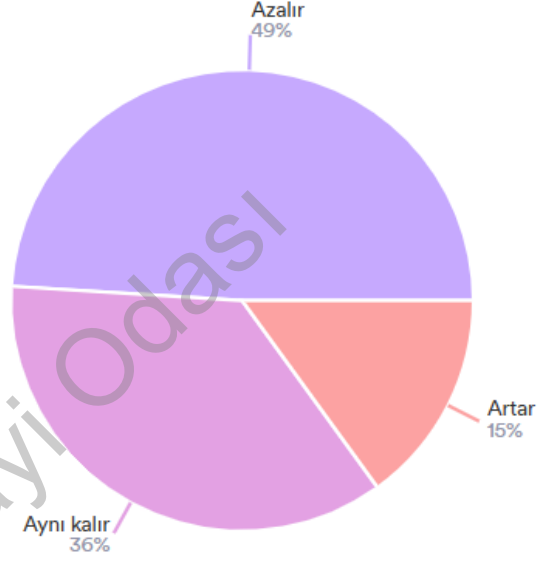
Bu dağılım, reel sektörün 2026'yı **atak bir büyüme yılı değil, savunmada kalınacak bir denge yılı** olarak gördüğünü göstermektedir. Mevcudu koruma isteği hem yatırım planlarındaki isteksizlikle hem de kârlılık ve enflasyon beklentileriyle uyumludur. Büyümek isteyen %17'lik kesim daha güçlü sermaye yapısına ya da görece avantajlı piyasa koşullarına sahip firmalardan oluşmaktayken, KOBİ'lerin çok önemli bir kısmı mevcudu korumak ve küçülmek eğilimindedir.

2.9. Firmaların 2026 Yılı Kârlılık Beklentisi

Soru: 2026 yılında karlılığınızın nasıl olmasını bekliyorsunuz?

Cevaplar ve Analiz: Kârlılık beklentileri şu şekildedir:

- **Azalır:** %49
- **Aynı kalır:** %36
- **Artar:** %15

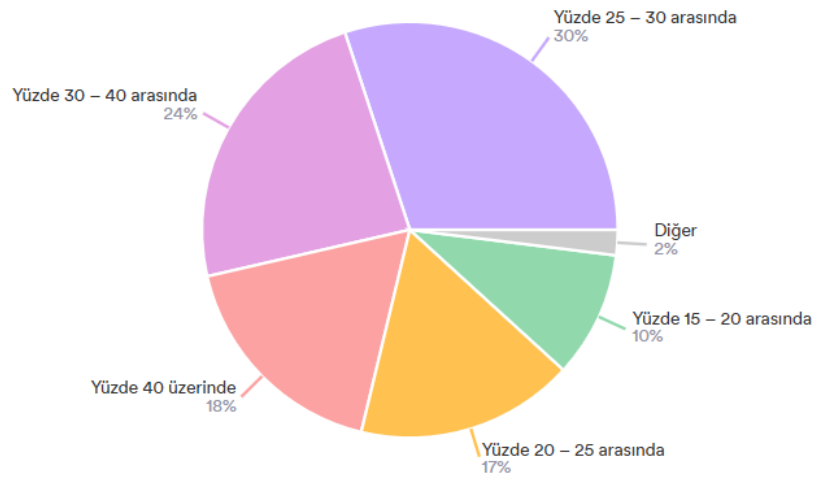
Firmaların neredeyse yarısı kârlılığının düşeceğini, sadece altıda birinden azı artacağını öngörmektedir. Bu tablo, **maliyet baskısı – fiyatlama gücü – talep zayıflığı** üçgeninde firmaların marjlarının sıkışacağına inandığını göstermektedir. Aynı zamanda, firmaların önemli bir kısmının 2026'yı **“zararı sınırlama”** ya da **“kârı koruma”** mücadelesi olarak gördüğünü söylemek mümkündür.

2.10. Firmaların 2026 Yılı Enflasyon Beklentisi

Soru: 2026 yılında enflasyon beklentiniz nedir?

Cevaplar ve Analiz: Enflasyon beklentileri dağılımı:

- **%25–30:** %30
- **%30–40:** %24
- **%40'ın üzerinde:** %18
- **%20–25:** %17
- **%15–20:** %10

Katılımcıların büyük çoğunluğu için enflasyon beklentisi

%25'in üzerinde, önemli bir bölümü için de **%30–40 bandındadır**. Bu, resmi hedeflerin üzerinde, **yukarı yönlü yapışkan** bir enflasyon beklentisine işaret etmektedir. Bilimsel literatür açısından bakıldığında, enflasyon beklentileri bu düzeyde yüksek kaldığında:

- **Fiyatlama davranışları daha kısa dönemli ve savunmacı** olacaktır,
- Ücret talepleri ve sözleşmeler buna göre şekillenecektir,
- Enflasyonu kalıcı olarak düşürmek için **daha sert ve uzun süreli para politikası** gerekliliği doğacaktır.

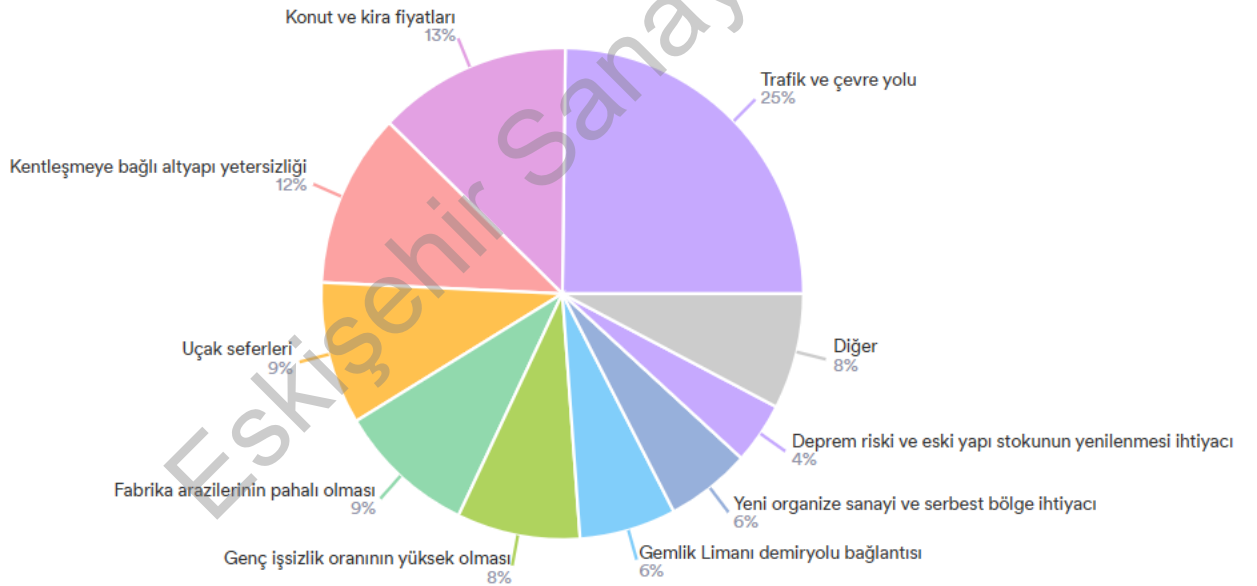
Reel sektörün bu algısı, enflasyonla mücadelede **güven ve öngörülebilirliğin** ne kadar kritik olduğunu göstermektedir.

2.11. Eskişehir için Öncelikli Sorun Alanları

Soru: Sizce Eskişehir için öncelikli sorun alanları nedir?

Cevaplar ve Analiz: Eskişehir özelinde öne çıkan sorun alanları:

- **Trafik ve çevre yolu:** %25
- **Konut ve kira fiyatları:** %13
- **Kentleşmeye bağlı altyapı yetersizliği:** %12
- **Uçak seferleri:** %9
- **Fabrika arazilerinin pahalı olması:** %9
- **Genç işsizlik oranının yüksek olması:** %8

Bu sonuçlar, Eskişehir'in sanayi ve yaşam kalitesi açısından üç ana eksende baskı yaşadığını göstermektedir.

1. **Ulaşım ve lojistik:** Trafik, çevre yolu ve uçak seferleri hem çalışanların ulaşımı hem de iş dünyasının ulusal/uluslararası bağlantıları açısından kısıt yaratmaktadır.
2. **Yaşam maliyeti:** Konut ve kira fiyatlarındaki artış, nitelikli iş gücünü çekme ve tutma kapasitesini azaltmaktadır.
3. **Sanayi alanlarına erişim:** Şehrin batıya, sanayileşmenin doğuya doğru gelişmesi beraberinde tek merkezli ve sağlıklı bir büyümeyi getirmektedir. Bununla birlikte, fabrika arazilerinin pahalı olması, yeni yatırımların Eskişehir'de yapılmasını caydırabilecek bir faktördür.

Bu sorunlar çözülmediği takdirde, orta-uzun vadede **şehir olarak rekabet gücünün zayıflaması** riski bulunmaktadır.

3. Sonuç ve Genel Değerlendirme

Anket sonuçları bir bütün olarak ele alındığında, 2026 yılına ilişkin tabloyu şu başlıklar altında özetlemek mümkündür:

1. Makroekonomik İstikrar Kaygısı Yüksek

○ Yüksek faiz, enflasyon, kur baskısı ve hukuk sistemine dair reform beklentileri, firmalar için temel risk alanlarıdır. Bu unsurlar çözümlenmeden yatırım iştahının sınırlı kalacağı anlaşılmaktadır.

2. Firma Ölçeğinde “Savunma Pozisyonu” Hakim

○ Yatırım yapmayı planlamayanların oranı %77; firmaların %73’ü 2026’da mevcudu korumayı hedeflemekte, yarıya yakını kârlılığının düşeceğini beklemektedir. Bu durum, firmaların 2026’yı bir “krizi yönetme” ve “varlığını sürdürme” yılı olarak gördüğünü göstermektedir.

3. Finansmana Erişim ve Yüksek Maliyetler Baş Rolde

○ Hem makro (yüksek faiz, finansman koşulları) hem mikro (nakit sıkışıklığı, girdi maliyetleri, enflasyon) düzeyde finansman kaynaklı sorunlar öne çıkmaktadır. Yatırım yapmama gerekçelerinin büyük kısmı da finansal koşullara bağlanmaktadır.

4. Yatırım Yapan Azınlık Stratejik Alanlara Odaklanıyor

○ Yatırım yapmayı planlayan azınlık; kapasite artırımı, verimlilik, dijital dönüşüm, yeşil dönüşüm ve Ar-Ge gibi uzun vadeli rekabet gücü için kritik alanlara yönelmektedir. Bu, sınırlı da olsa **“kalite ve verimlilik odaklı dönüşüm” eğilimini** göstermektedir.

5. Kârlılığı Artırma Stratejileri Daha Çok Maliyet Tarafında

○ Firmalar, kârlılığı artırırken ağırlıklı olarak **maliyet azaltma, küçülme ve müşteri seçiminde sıkılaşma** gibi savunmacı stratejiler uygulamaya niyetlidir. Yeni müşteri ve ihracata yönelim ise daha proaktif bir kanadı temsil etmekle birlikte, belirsizlik ortamında sınırlı kalabilmektedir.

6. Tasarruf Davranışında “Güvenli Liman Arayışı” Hakim

○ Altın, gayrimenkul ve hammadde gibi varlıklar enflasyona karşı korunaklı limanlar olarak görülmekte; bir yandan da işyerine yatırım yoluyla öz sermaye desteklenmektedir. Tasarruf yapamayanların oranının kayda değer olması, hane halkı gelirlerinin erozyonuna işaret etmektedir.

7. Enflasyon Beklentileri Hedeflerden Belirgin Şekilde Yüksek

○ İş dünyasının enflasyon beklentisi, %25–40 bandında yoğunlaşmaktadır. Bu da fiyatlama, ücret belirleme ve sözleşme süreçlerinde **yüksek enflasyona göre pozisyon alınacağı**, dolayısıyla enflasyonun yapışkan hale gelme riskinin olduğu anlamına gelir.

8. Eskişehir Özelinde Altyapı ve Yaşam Kalitesi Problemleri Öne Çıkıyor

○ Trafik, çevre yolu, konut/kira, altyapı ve uçak seferleri gibi unsurlar; Eskişehir’in sanayi şehri kimliğini güçlendirmek için çözülmesi gereken **kentsel ve lojistik darboğazlara**

işaret etmektedir. Fabrika arazisi fiyatları ise yeni yatırımın şehir dışına kaymasına yol açabilecek bir faktördür.

9. Politika Önerileri Açısından Çıkarımlar

- Makro düzeyde: Enflasyonla mücadelede kararlı ve öngörülebilir bir para politikası, hukuk ve yargı alanında güven artırıcı yapısal reform adımları, finansmana erişimi iyileştiren, maliyetleri makul seviyeye çeken düzenlemeler önceliklidir.
- Mikro/yerel düzeyde: Eskişehir özelinde ulaşım, konut, sanayi alanları ve uçuş altyapısına yönelik yatırım ve düzenlemeler, şehrin hem **yatırım cazibesini hem de nitelikli işgücü çekme kapasitesini** artıracaktır.

10. Sonuç: 2026, Kırılgan Ama Fırsatları da Barındıran Bir Denge Yılı

Anket, 2026'nın reel sektör için belirsizliklerin yüksek olduğu ancak doğru kararlarla fırsatlara dönüşebilecek bir yıl olacağını göstermektedir. Firmalar ağırlıkla mevcudu korumayı tercih ederken, bunun temel nedeni finansman zorlukları, yüksek enflasyon ve öngörülebilirlik eksikliğidir.

Dijital dönüşüm, verimlilik, Ar-Ge ve yeşil dönüşüm yatırımı planlayan firmalar ise rekabet gücü için stratejik bir yönelim sergilemektedir. Eskişehir özelindeki trafik, altyapı ve konut maliyetleri gibi sorunların çözümü, yatırım ortamını güçlendirecektir. Sonuç olarak 2026, risklerin yüksek ama fırsatların da mevcut olduğu bir geçiş yılı olarak değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, Eskişehir Sanayi Odası'nın bu tür anketleri düzenli aralıklarla tekrarlaması, hem **üyelerimizin sesini** güçlü biçimde duyurmaya hem de politika yapıcıların **sahadan beslenen verilere dayalı karar almasına** önemli katkı sağlayacaktır.

ESKİŞEHİR SANAYİ ODASI

